

**FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID
van de Universiteit Leiden**

VERSLAG

van de digitale openbare vergadering van het faculteitsbestuur met de faculteitsraad van

14 december 2020

Aanwezig:

Van de faculteitsraad:

Namens de LVS-fractie:

dhr. D. Tempelman;

Namens de LSP-fractie:

mw. H. van Rijen, mw. S. Kalf; dhr. V. van der Gun;

Namens de fractie ONS Leiden:

dhr. G. van Toor, mw. H. Kleinjans, mw. C. Rozemeijer;

Namens de fractie Onafhankelijken:

mw. mr. dr. J.H. Bennaars;

Namens de PP-fractie:

mw. mr. M.E. van den Bergh, mw. C.G.M. van der Tol, dhr. mr. G.J.A. Geertjes.

Van het faculteitsbestuur:

mw. prof. dr. J.P. van der Leun (voorzitter), dhr. prof. dr. mr. T. Liefwaard, mw. mr. dr. M.P. Sombroek-van Doorm, dhr. D.M.C. Latten (assessor)

Van het faculteitsbureau:

mw. drs. H. Houweling (griffier)
mw. S.J.J. Mattheus (notuliste)

Afwezig:

Namens de fractie Onafhankelijken:

dhr. mr. dr. G. Molier, dhr. mr. drs. M.T. Beumers

Namens de PP-fractie:

mw. mr. dr. E.S. Daalder

1. Opening en vaststelling van de agenda

De voorzitter opent de vergadering om 10.05 uur en heet allen welkom. In het bijzonder mevrouw Bennaars omdat dit haar laatste vergadering is. Zij zal echter later aansluiten. De agenda is zonder wijzigingen vastgesteld.

5

2. Verslag van de vergadering van 2 november 2020

Het verslag van de vergadering van 2 november wordt, zonder wijzigingen, vastgesteld.

3. Aanmelding punten voor de rondvraag

De fractie ONS heeft vragen over het rookbeleid en over de informatieverstrekking vanuit de faculteit en universiteit t.a.v. buitenlandreizen. De fractie LSP heeft vragen over het zichtbaar maken van o.a. slagingspercentages, uniformering van weblectures en overlap in roosters. De fractie PP wil graag informatie over de dakopbouw en fysieke onderwijsbijkomsten voor tweede- en derdejaars studenten. De fractie LVS wil het hebben over de openingstijden van het KOG na Corona, verduurzaming van de Universiteit, het Zoomverbod en de online readers.

10

4. Organisatie

- *Ter consultatie*

a. Stand van zaken in het kader van het Corona virus

De voorzitter geeft aan dat er vanuit de overheid verzoeken zijn gekomen voor het fysiek aanbieden van onderwijs. Voor details wordt het woord gegeven aan de heer Liefwaard.

15

20

1. 2^e semester 2020-2021

Dhr. Liefwaard laat weten dat het tweede semester een semester is waarin we hopen te zien dat weer het een en ander mag met betrekking tot fysieke bijeenkomsten. Vanuit het CvB en het Ministerie van OC&W wordt gevraagd om meer onderwijs *on campus* te geven. Dat gebeurt nu voor de eerstejaars en masterstudenten. We ambiëren om in het tweede semester de tweede- en derdejaarsstudenten ook fysiek onderwijs te bieden anders dan alleen online. In het rooster voor het tweede semester is voor elke student een gelegenheid opgenomen om één maal per week naar het KOG te komen. Het was een ongelooflijk moeilijke operatie om dit rooster samen te stellen. Niet elke student wil of kan komen, dus hybride onderwijs blijft nodig. Het is belangrijk om uitnodigend onderwijs te geven om studenten aangehaakt te houden. Het heeft even geduurd voordat het rooster rond was omdat heel veel factoren, zowel intern als extern een rol spelen. Mocht het online onderwijs de overhand houden dan kan besloten worden om bijvoorbeeld de LLP werkzaamheden voort te zetten. De fractie LSP vraagt zich af of, indien de maatregelen strenger worden, het fysieke onderwijs voor de tweede- en derdejaars weer komt te vervallen. Dhr. Liefwaard zegt dat het op prioritering neer zou kunnen komen maar dat hoeft niet. Online onderwijs blijft de basis, er is dan altijd de mogelijkheid om weer terug te schakelen. De PP-fractie vraagt zich af of het in het algemeen realistisch is om zowel de eerstejaars en masterstudenten fysiek onderwijs te bieden maar ook de tweede- en derdejaars studenten. Dhr. Liefwaard geeft aan dat niet alle studenten nominaal lopen en dat het ook te maken heeft met de beschikbaarheid van docenten. Je zou kunnen kiezen voor fysiek onderwijs op bijvoorbeeld donderdag en vrijdag voor de eerstejaars en de andere dagen voor de tweede en derdejaars. De fysieke aanwezigheid is nooit 100%. Op deze wijze komen we een heel eind, ook met de extra docentcapaciteit die ingezet kan worden m.b.v. de door het CvB toegekende groeibijdrage. Er zijn ook docenten die geen fysiek onderwijs willen geven, hoeveel is niet bekend. Het is heel divers, het zijn heel heterogene groepen zowel onder studenten als onder docenten. De voorzitter hoort dat docenten blij worden van het geven van fysiek onderwijs voor kleine groepen.

25

30

35

40

De LSP-fractie vraagt of er m.b.t. het fysieke onderwijs ingezoomd wordt op hoorcolleges of op de werkgroepen. Dhr. Liefwaard vertelt dat wanneer fysiek onderwijs wordt gegeven dat is in de grotere zalen voor hoorcolleges bij voorkeur in het KOG. Op die manier bedien je twee kampen, zowel het fysieke als het online onderwijs. De LSP-fractie is benieuwd of er een moreel appel op studenten wordt gedaan om te komen wanneer je je hebt aangemeld. Dit is een belangrijk punt en wordt heel serieus nara gekeken, aldus Liefwaard. De LSP-fractie vraagt of er ondersteuning kan worden geboden om het digitale onderwijs dat vanuit huis wordt verzorgd beter te maken. De PP sluit zich hierbij aan. Dhr. Liefwaard heeft ook gemerkt dat er grote verschillen zijn in

45

de wijze waarop het onderwijs wordt aangeboden. Ter ondersteuning is Leiden Teaching Community (LTC) opgezet. Bij
aanvang van het tweede semester zal benadrukt worden dat dit platform beschikbaar is want het is gebleken dat nog niet
iedereen hiervan voldoende op de hoogte is. De PP-fractie heeft zelf ervaring met het LTC, zij verleenden in dit geval te weinig
hulp. Een in eerste instantie goedgekeurd idee om een hoorcollege met publiek op te nemen, werd uiteindelijk toch niet
50 ondersteund. Het resulteerde in een opname in de studio. Deze pop-up studio was in het eerste semester zeer snel vol. Er is
dan een uitwijkmogelijkheid naar de studio in de kelder maar daar is helaas geen begeleiding. Het lijkt een capaciteitsprobleem
te zijn. Dhr. Liefwaard geeft toe dat het LTC naar een hoger plan moet worden getild. In het KOG zal plaats gemaakt worden voor
een permanente opnamestudio, hoe en waar is op dit moment nog niet bekend. De fractie ONS Leiden geeft aan wisselende
55 ervaringen te hebben bij de ondersteuning. Er is zo veel mogelijk maar vanwege de beperkte tijd kan niet alles opgepakt
worden. Het opnemen van een hoorcollege van twee uur kost meer tijd omdat het leuk gemaakt moet worden. Het stroomlijnen
van de ondersteuning zou helpen. De voorzitter is het hier helemaal mee eens, het opnemen kost meer tijd dan je denkt. Het
verbeteren van het online onderwijs kan, maar moet stap voor stap en realistisch gebeuren.

2. Facilitering thuiswerkplekken medewerkers

Mw. Sombroek-van Doorn vertelt dat universitair beleid wordt ontwikkeld voor hybride werken. In de tussentijd worden
materialen beschikbaar gesteld zoals hardware en meubilair. Meubilair wordt nu gehuurd in afwachting van het universitaire
beleid. Hoe bevalt het beschikbaar stellen bij de docenten vraagt zij zich af. En voor studenten geldt dat als je problemen
ondervindt bij het digitaal studeren (wifi verbinding etc.), je contact op kunt nemen met de studieadviseur. De PP-fractie geeft
aan dat echt schrijnende gevallen zich melden bij de studieadviseur. De LVS-fractie spreekt de zorg uit of deze voorziening wel
65 alle studenten bereikt via de gebruikelijke kanalen. Social media kanalen worden gebruikt, en bij grote problemen kent men de
weg volgens dhr. Latten. Studenten melden zich via het Social Media Team bij de assessor of de studieadviseur.
De PP-fractie is benieuwd of er een oplossing is voor schrijnende gevallen. Wat is er nodig, zijn er laptops of ruimtes
beschikbaar? Mw. Sombroek-van Doorn laat weten dat alles via de studieadviseurs loopt en dat het bestuur meedenkt bij het
zoeken naar oplossingen.

3. Vergadervrije periode

De voorzitter laat weten dat gekozen is voor een periode van drie weken kerstrees waarin geen vergaderingen gepland zijn.
Verzocht wordt om te proberen dit binnen de diverse gremia door te voeren zodat eenieder op adem kan komen en
voorbereidingen kan treffen voor het komende semester. Ook is besloten om de RAF-periode met een jaar te verlengen om de
75 druk op het publiceren te verlagen. De LSP-fractie is heel blij met dit besluit. De voorzitter hoopt dat de genomen maatregelen
hun vruchten zullen afwerpen.

• *Ter informatie*

b. Terugkoppeling PBO met CvB d.d. 16 november jl.

De voorzitter geeft aan dat als bijlage de agenda van het overleg is verstrekt. Het gesprek is in uitstekende sfeer gevoerd. Er
was een positieve reactie op de onboarding-magazines. De magazines gaan zelfs als basis dienen voor andere faculteiten. Er
is afgesproken dat inzicht gegeven zal worden in de financiën zodat strategische keuzes die financiële gevolgen hebben
inzichtelijk worden.

4. Onderwijs

• *Ter consultatie*

a. Onderwijsjaarverslag 2019-2020

Dhr. Liefwaard geeft aan dat het conceptjaarverslag voorligt met daarin een vooruitblik naar 2021. Het verslag is gebaseerd op
alle verslagen van de Bachelors en Masters van alle opleidingen en het College van Bestuur had aangegeven dat het verslag
90 mocht lijken op dat van vorig jaar. Het concept is reeds aan het onderwijsbestuur FdR voorgelegd en die waren zeer positief.
Statistische gegevens zijn te vinden op intranet, op het onderwijsdashboard.

De fractie ONS Leiden vraagt wat het advies over de keuzevakken behelst. Waarom is er een beperking op de vakken van
minimaal 15 ECT's? En waarom tellen stages niet mee, dit zou wel heel fijn zijn.

Dhr. Liefwaard geeft aan dat onlangs een werkgroep keuzevakken is ingesteld die het volgende onderzoekt: 1. Hoe komt het
aanbod van de keuzevakken tot stand of is het zo gekomen? en 2. Hoe is de verbinding met de financiën?. De werkdruk is
95 namelijk enorm opgelopen de laatste jaren, we moeten meer doen voor hetzelfde geld en met dezelfde capaciteit. Er zal
inhoudelijk naar de keuzevakken worden gekeken door onderwijsbeleid en de financiële afdeling. Zo kan worden bepaald welke
richting we op zouden moeten en welke criteria gehanteerd kunnen worden bij het opzetten of in stand houden van
keuzevakken gebaseerd op inhoud en financiën. In januari 2021 volgt uitsluitel van de werkgroep en de conclusies zullen
100 samengenomen worden met de onderwijsvoorbereiding voor komend collegejaar.

Daarna zal de vervolgvraag worden gesteld over de invulling van de vakken i.c.m. het aantal ECT's. Op centraal niveau ziet
men liever 30 ECT's als keuzevakruimte maar de 15 ECT's bij onze faculteit hebben onder meer te maken met het civiel effect.
Het is dus niet zo eenvoudig dit te veranderen en hiervan af te wijken, dit wordt onderzocht in stap 2.

De faculteitsraad heeft verder geen opmerkingen op het jaarverslag.

5. Onderzoek

• *Ter informatie*

a. Voortgang onderzoeksstimuleringsprojecten UL en Sectorplannen Rechtsgeleerdheid

De voorzitter geeft aan dat een van de stimuleringsgebieden Artificial Intelligence en migration is. Dat de faculteit betrokkenheid
110 toont bij grote onderzoeksgebieden is wenselijk. We zijn nu al bij vier onderzoeksgebieden betrokken en dat is een goede zaak.
Het voordeel van deze interfacultaire onderzoeksgebieden is dat je niet als trekker hoeft te fungeren.

De sectorgelden Rechtsgeleerdheid zijn facultair ingericht. De komende week zal een commissie rond gaan bij de decanen en
trekkers van de sectorgelden om een tussenstand op te maken, Na 6 jaar zal een eindrapport worden opgemaakt waarna bij
een positief oordeel misschien structureel geld beschikbaar zal worden gesteld.

115 Zoals gezegd is de einddatum van de RAF-ronde 2022 met een jaar uitgesteld, aldus mw. Sombroek-van Doorn. Gebleken is
dat sommige wetenschappers voor lopen met het publiceren en anderen niet. Het is heel wisselend, aldus de voorzitter.

6. Mededelingen / Rondvraag

• *Ter informatie*

a. Vanuit de Faculteitsraad: tijdelijk voorzitter Faculteitsraad

De PP-fractie laat weten dat dhr. Geertjes mw. Daalder zal vervangen tijdens haar zwangerschapsverlof.

Mw. Sombroek- van Doorm vindt het top geregeld.

- *Ter informatie*

125 **b. Herbenoeming profileringshoogleraar Honours College Law**

De voorzitter laat weten dat mw. Van der Woude als hoogleraar verbonden blijft aan het Honours College voor de komende drie jaar.

Rondvraag

130 De fractie ONS Leiden wil graag meer weten over de systematiek rondom buitenlandverblijven. Vanuit de faculteit worden cijfers omgezet naar voldoende of onvoldoende, op Universitair niveau gaat het anders. Het zou fijn zijn als duidelijk gemaakt wordt dat rechten afwijkt van de universitaire regeling.

135 De voorzitter heeft informatie ingewonnen bij Bureau Internationaal Onderwijs (BIO) en laat weten dat de meeste buitenlandverblijven op facultaire basis gedaan worden en slechts heel weinig op universitair niveau. De voorzitter zal de linkjes naar de informatie van de af. BIO doorsturen naar de fractie die vervolgens de informatie kan aanvullen en de pijnpunten kan benoemen. De PP-fractie herkent de onduidelijkheid. Zo was zonder enige vorm van communicatie een deadline verschoven.

140 De fractie ONS Leiden vraagt aandacht voor het volgende. Ze zijn blij met het rookverbod. Echter, de rokers gaan nu net buiten het gebied staan waar niet gerookt mag worden en gooien daar de peuken op de grond. Is het wellicht een idee om op de rand van het rookgebied een tegel met rooster plaatsen zodat daar het afval in wordt gedaan? De PP sluit zich hierbij aan.

Mw. Sombroek-van Doorm geeft aan dat het een lastige kwestie is omdat het gebied waar gerookt mag worden gemeentegrond is. Het UFB buigt zich over deze kwestie maar het staat op dit moment op een laag pitje i.v.m. de drukte rondom Corona. De rooklocaties in de gemeente zullen in kaart gebracht worden en aan de gemeente is gevraagd om ook mee te denken. We moeten even afwachten naar het houdt zeker de aandacht.

145 De LSP-fractie zou het op prijs stellen als cijfers en slagingspercentages per vak digitaal beschikbaar gesteld kunnen worden. Doordat iedereen thuis zit, is men het zicht kwijt waar men staat ten opzichte van medestudenten vanwege de weinig sociale interactie. Het slagingspercentage en een gemiddeld cijfer kenbaar maken bijvoorbeeld via Brightspace ten tijde van Corona kan leiden tot een stukje bewustwording.

150 Dhr. Liefwaard gaat over de vraag nadenken, wellicht kan het aan het eind van semester 1.

De PP-fractie vraagt of er inderdaad een grote behoefte is aan deze informatie. Zij zouden er geen bezwaar tegen hebben. De tentamens zijn in de Coronatijd zeker niet slechter gemaakt dan tentamens voor deze digitale periode. Dhr. Liefwaard zou het rendement over meerdere jaren willen bekijken om e.e.a. gelijk aan Corona te verbinden.

155 De PP-fractie laat weten dat via de inzage bij Inleiding Strafrecht de betreffende informatie altijd al wordt verstrekt en dat studenten daar blij mee zijn. Een andere kwestie die volgens de fractie speelt onder studenten is de vraag wat het diploma behaald in Coronatijd waard is.

160 Dhr. Latten vult aan dat eenzaamheid een ander punt is. En is dit een oorzaak of een gevolg. De LSP-fractie zegt dat het een juiste constatering is die zeker effect kan hebben op de studieresultaten. Dhr. Liefwaard zou zich kunnen voorstellen dat via Brightspace terugkoppeling geven kan worden maar zou dit niet zonder context en opvallende zaken waar aandacht voor gevraagd moet worden, willen doen. Het voorstel is duidelijk. Koppel de slagingspercentages aan het eind van het vak terug in Brightspace incl. indruk van het resultaat en waar de aandachtspunten liggen. De voorzitter geeft aan dat dit punt nog een keer terugkeert op de agenda.

165 De LSP-fractie vraagt waarom het zo beperkt beschikbaar gesteld moet worden. Dhr. Liefwaard is bang dat sommige studenten moedeloos kunnen worden als men het cijfer ziet i.r.t. andere cijfers. Met de opleidingsdirecteuren zal worden besproken hoe het eventueel op een verantwoorde wijze kan. Op de vraag van de fractie LSP over de roostering van dubbelstudenten antwoordt dhr. Liefwaard dat hier bij de roosteraar aandacht voor is gevraagd. Mochten er concrete voorbeelden zijn dan kunnen die aangedragen worden bij de roosteraar.

170 De fractie PP vraagt zich af wat de stand van zaken is van de dakopbouw. Mw. Sombroek- van Doorm geeft aan dat het project niet van de baan is. De reservering van 1,2 miljoen is voorlopig wel van de baan. De dakopbouw zal niet op korte termijn worden geplaatst en door de reservering op andere wijze in te zetten, is de financiële armslag van de faculteit groter geworden. Om te beslissen over de opbouw zullen de volgende vragen beantwoord moeten worden: Hoe zal na Corona worden gewerkt m.b.t. kantoorruimte en wat is de wens van de studenten t.a.v. werkgroepuimtes e.d. Na antwoord op deze vragen zal bekeken worden wat echt nodig is aan capaciteit.

175 De LVS-fractie vraagt of er is nagedacht over verruiming van de openingstijden van de bibliotheek na Corona. Mw. Sombroek-van Doorm zegt dat daar niet over nagedacht wordt.

180 De LVS-fractie vraagt om meer aandacht voor duurzaamheid. Klimaat- en milieurecht zouden prominenter op de faculteit aanwezig mogen zijn. Mogelijk kan er bijvoorbeeld een advanced master worden opgezet.

De voorzitter bedankt de fractie voor de aandacht hiervoor. Wat betreft de advanced master, hiervoor geldt gezien de huidige situatie rondom de masters even een pas op de plaats.

185 Dhr. Liefwaard laat weten dat een kritische reflectie op het huidige curriculum plaats zal vinden waar dit onderwerp duurzaamheid in zal worden meegenomen. Op dit moment wordt er al veel in het onderwijs gedaan op dit vlak maar misschien kan het meer naar boven komen en kan het daarna verbonden worden. De voorzitter wil het punt graag de komende tijd op de agenda houden. De fractie ONS Leiden vult aan dat het onderwerp ook als thema of als een track in een master aan bod zou kunnen komen.

190 Op de vraag van de fractie LVS over het verbod op ZOOM laat de voorzitter weten dat het verbod op het gebruik per het tweede semester wordt opgeheven. Vanaf 17 december is de universitaire licentie beschikbaar om uit te proberen. Het is belangrijk dat die licentie wordt gebruikt omdat daarin de privacy en veiligheidsissues zijn opgeheven.

195 De LVS-fractie zou graag zien dat in het kader van duurzaamheid de online readers blijven bestaan. Dhr. Liefwaard is voorstander van de digitale reader. Hij geeft aan dat Brightspace de docenten zou moeten dwingen om links te gebruiken naar de universitaire bibliotheek om gedoe rond reproducten te voorkomen maar dat gaat nog niet helemaal op. De PP-fractie laat weten een test uitgevoerd te hebben met een vraag in een tentamen waarvan het antwoord te vinden was in de reader. Het leek erop dat alsof veel studenten de reader niet hadden gelezen dus misschien heeft een papieren versie toch de voorkeur. De

voorzitter wil de verschillende bevindingen graag blijven volgen. De LSP-fractie deelt de ervaring van de PP-fractie, digitaal wordt er minder goed gelezen.

200 Dhr. Liefwaard geeft het woord aan de LSP-fractie die inmiddels een dubbeling van het onderwijs in 2 bacheloropleidingen in het onderwijsrooster in blok 3 nog steeds bestaat. Zij zullen het samen met dhr. Latten oppakken en het opnemen met de roosteraar.

205 **Sluiting openbare vergadering**
De voorzitter sluit het openbare gedeelte van de vergadering om 11.51 uur.